

Co to jest wścieklizna?

- Wirus wścieklizny, wraz z lyssawirusami nietoperzy europejskich (EBLV 1 i 2), należy do rodzaju *Lyssavirus*, rodzina *Rhabdoviridae*
- Wścieklizna jest śmiertelną zoonozą i uważa się, że kot stwarza wysokie ryzyko przenoszenia wirusa na człowieka w niektórych krajach europejskich.
- Wścieklizna występuje na całym świecie, z niszowymi wyjątkami. Duże rejony Europy są obecnie wolne od wścieklizny zwierząt lądowych dzięki programom szczepień dzikich zwierząt.
- Lis rudy jest głównym rezerwuarem wścieklizny w Europie.
- Większość niedawnych przypadków wścieklizny w Europie Zachodniej można przypisać nielegalnie sprowadzanym, zarażonym zwierzętom z rejonów Afryki, w których wścieklizna występuje endemicznie.
- Wirus jest łatwo inaktywowany przez środki dezynfekujące oparte na detergentach.

Zakażenie

- Wściekłe zwierzęta są jedynym źródłem zakażenia.
- Wirus jest wydalany ze śliną przez kilka dni przed wystąpieniem objawów klinicznych.
- Średni okres inkubacji wynosi dwa miesiące, lecz może wahać się od 2 tygodni do kilku miesięcy, zależnie od miejsca zakażenia (ukąszenie, zadrapanie). Im większa odległość pomiędzy miejscem wniknięcia wirusa a ośrodkowym układem nerwowym, tym dłuższy okres inkubacji; im większa gęstość unerwienia zakażonej tkanki, tym krótszy okres inkubacji.
- Mimo, że koty mogą być zarażane przez nietoperze (wirusem wścieklizny lub innymi lyssawirusami), zagrożenie to jest niewielkie.

Objawy kliniczne

- Wszelkie agresywne zachowania zwierzęcia lub nagła zmiana zachowania powinny być podejrzane.

- Choroba przebiega w postaci gwałtownej (szałowej) lub porażennej (cichej). Około 90% wściekłych kotów wykazuje postać szalową.
- Z powodu zapalenia mózgu obserwuje się deficyty dotyczące nerwów czaszkowych i przodomózgowia: brak/ograniczone odruchy powiekowe, rogówkowe i źreniczne, zez, opuszczenie żuchwy, ślinienie, drgawki, skurcze mięśni, drżenia, dezorientację, bezcelowe chodzenie, przesadne reakcje emocjonalne (rozdrażnienie, ataki szału, strachliwość, światłowstręt), jak również niezdolność i porażenia, z ostatecznie następującą śpiączką i śmiercią wskutek zatrzymania oddechu.
- Koty często padają po upływie 3-4 dni choroby.

Rozpoznanie

- Jednoznaczne rozpoznanie wścieklizny może być dokonane tylko pośmiertnie badaniem laboratoryjnym, najlepiej mózgu.
- W przypadku podejrzenia wścieklizny kota należy odizolować i powiadomić lekarza urzędowego.
- Badania serologiczne są czasem stosowane, ale tylko w celu kontroli odporności poszczepiennej, szczególnie w przypadku podróży międzynarodowych.

Postępowanie z chorym kotem

- Przepisy dotyczące szczepienia zwierząt pokąsanych przez wściekłe zwierzę są różne w poszczególnych krajach. W wielu państwach szczepienia takie są zakazane.
- Ze względu na ochronę zdrowia publicznego kotów z objawami wścieklizny nie leczymy.
- W rejonach endemicznego występowania wścieklizny należy zawsze postępować ostrożnie z bezpańskimi kotami; kontakt i pielęgnowanie takich zwierząt nawet, jeżeli wydają się zdrowe, zawsze jest ryzykowne.

Szczepienia

- Koty są szczepione przeciwko wściekliznie głównie inaktywowanymi szczepionkami z adjuwantem; pojedyncza dawka indukuje długotrwałą odporność.
- Koty uodporniają się po tych szczepieniach lepiej niż psy; po pierwszym szczepieniu u ponad 97% kotów występuje poziom przeciwciał ≥ 0.5 j.m./ml, czyli chroniący przed chorobą.
- Szczepienie kociąt powinno być wykonywane w 12 do 16 tygodniu życia i powtórzone po roku.
- Niektóre szczepionki chronią przed wścieklizną przez 3 lata lub dłużej, jednak niektóre krajowe lub lokalne przepisy mogą wymagać corocznej dawki przypominającej.

Za zgodą ERZI/AFSSA Nancy, France.

- Wszelkie agresywne zachowania kota powinny budzić podejrzenie wścieklizny.

Za zgodą ERZI/AFSSA Nancy, France

- Nerównomierne rozszerzenie źrenic u wściekłego kota

Za zgodą lek. wet. Artura Borkowskiego, Mszana Dolna

- W ostatniej fazie wścieklizny występuje porażenie nerwów czaszkowych (widoczne nierównomierne rozszerzenie źrenic).

Za zgodą Malene Thyssen / Wikimedia

- Lis rudy (*Vulpes vulpes*) jest głównym rezerwuarem wścieklizny w Europie.

© Meriel

- Porażenie nerwów czaszkowych w ostatnim stadium wścieklizny.